

DISSERTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA

26

DE

T V T E L A
S. R. I. P R I N C I P V M

QVAM
IN ELECTORALI ACADEMIA ERFORDIENSI
ANNVENTE ILLVSTRI FACVLTATE IVRIDICA
SVB MODERAMINE

1756
10

DN. RVDOLPHI CHRISTOPH.
HENNE ICTI,

ORDINIS ICTORVM ET IVDICII PROVIN. ASSESS. NEC NON IVRIS
PVBLICI P. P. O.

FAVTORIS AD CINERES VSQVE COLENDI

PRO GRADV DOCTORIS

ET

**SVMNIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
CONSEQVENDIS**

DIE IX NOVEMBR. M DCCLVI.

**IN AVDITORIO IVRIDICO COLLEGII MAIORIS HORIS
CONS. VETIS**

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

NICOLAVS FRIDERICVS LENTIN

ERFFORD
HOSP. MAI. ADMINISTR.

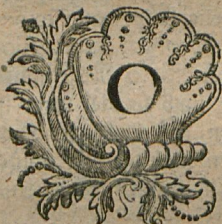
ERFORDIAE, Litteris HERINGIANIS, ACAD. TYPOGR.

A

SECTIO I.
DE TUTELA PRINCIPIVM IM-
PERII IN GENERE.

§. I.

Omni caret dubio, Principes Imperii
vigore patriæ potestatis Liberis
suis tutores dare posse, quoniam
1) hodierno tempore feuda pos-
sident, hæreditario jure ad liberos
devolvenda, quæ olim vasalli morte finiebantur a) ut
adeo vasallo non licuerit Feudi Domino tutorem obtru-
dere, etiam si allodialium bonorum respectu, jus com-
mune Romanum, vigore cujus integrum Parentibus
testamento tutorem dare b) & tunc fuerit observatum
2) nulla reperitur lex prohibitoria quoad hunc passum,
nisi quod A. B. circa facultatem testamento constituen-
di Tutorem Electoribus, singulare quid disposuerit,
vid. RINGLER c)

A 2

a) arg.

- a) arg. 1. F. 1. §.
 b) arg. §. 1. J. de Tutelis.
 c) in Specimine juris publici de Tutelis Illustrium.

§ II.

Quæritur vero, utrum Tutor Principis semper ejusdem cum Principe religionis esse debeat? quaesitum fuit hac de re post obitum GEORGII REINHARDI comitis Ortenburgici surgente desuper lite inter defuncti fratrem CHRISTIANVM ejusque viduam ESTHEREM DOROTHEAM occasione tutelæ filii GEORGII PHILIPPI, re ad Judicium Aulicum delata, pronunciatum fuit pro Comite CRISTIANO Catholicæ religioni addicto, matre pupilli querelas desuper Corpori Evangelico in comitiis ea propter exponente, mittebantur quidem in ejus favorem intercessionales a protestantibus ad cæsarem sub dato Regenspurg d. 14 Nov. 1667. ubi inter alia: umb so viel mehr ist nicht ohne Befremdung zu vernehmen, das erwelter Herr Graf Christian, da er allen Umständen nach die Vormundschaft des jungen Grafen auf sich zu bringen bedacht ist, gnugsam u. zum voraus zu erkennen giebt, wie derselbe von der in gleichen Rechte mit der Catholischen im Reiche stehenden Religion Augspurgischer Confession ab, und zu der Catholischen anzuhalten, unerachtet er seines, des Herrn Vatern eigenen Anziehen gemäß mit des Herrn Vatern Wissen und darunter gehabtten freyen Willen, ohne einige wiedrige Verordnung weder bey Lebzeiten noch auf den Todes-Fall darinnen erzogen worden, sich auch nunmehr nach zunehmen der Jahre und besser gelegten Fundamenten, zu solcher christlichen Glaubens-Bekänntnis öffentlich, wie unlaugbar

Bar bekennt &c. vid. FRITSCH *a)* ast nihil obrinuit, excepto eo, quod sub ipsius directorio in religione Evangelica filius porro fuerit educatus, conf. IMHOF *b)* nescimus autem an nuda religionis diversitas validus sit titulus repellendi aliquem a tutela jure sibi debita nisi circumstantiæ aliæ occurrant ejusmodi exclusionem se cum trahentes, postquam semel cautum, religiones in Imperio solemniter receptas nemini damnosas esse debere, sed potius paribus uti debere juribus, accedit, quod variæ inconvenientiæ eo ipso sint orturæ, si unicuique ex favore illius, cui additus est, religionis, jurium dispositiones, accommodare liceret, vid. PFEFFINGER ad VITRIARIVM *c)*.

a) in *Electis juris publici cap. 9.*

b) in *Notitia Procerum Imp. lib. 6. cap. 11. §. 9.*

c) *Tomo 4. pag. 136.*

§. III.

Tutor autem testamento datus semper a Camera Imperiali confirmandus est *a)* eodem modo res se habet, si pupilli in testamento tutorem non acceperunt, vel si minores curatorem non habent, mater, aut proximus agnatus pupillo tutorem vel minori curatorem a Camera petunt, ita etiam Camera ex officio interdum tutorem constituit, nemine licet petente, Camera enim jurisdictio immediate in hoc casu fundata est lege Imperii ita jubente *b)*. Expediuntur autem in Camera ut plurimum ejusmodi confirmationes per modum Decreti, in Aula Cæsarea vero, mediante solenni Diplomate, prævio Imperatoris titulo, appensoque

ejusdem sigillo. Exempla fittit ab EYBEN c) non semper tamen has confirmationes expeti, documento est HEDWIG SOPHIA Brandenburgica WILHELM VI. Landgravii Hassio-Casselani vidua, filiorumque tutrix, cui Imperator in literis titulum *der Vormünderin und Regentin* non denegavit, etiamsi confirmationem tutelæ suæ ab Eo non impetrasset, conf. ALEXANDER d).

a) *Reformat. politica de 1577. tit. 32.*

b) *O. C. parte 3. tit. 3.*

c) *de tutela feminea parte 3. membr. 2. §. 17.*

d) *in dissert. de tutela materna Principum Imperii.*

§. IV.

Interdum etiam pater liberis suis mediatos tutores dare potest, e. g. unum vel alterum Consiliarium de cujus integritate & diligentia persuasus est, ita Marchioni cuidam Badensi paternis ex tabulis tutor Cancellarius datus, ac anno 1589. in Camera confirmatus est, vid. GYLMANN a). Sæpius enim accidit, ut parens æqualis conditionis tutorem, cui fidem habere possit, non deprehendere queat, vel aliis ex causis illum tutorem constituere non velit, nihil igitur hoc in casu impedit, quo minus unum ex Ministris suis tutorem constituere Ipsi licitum sit, nulla desuper lege prohibitiva existente.

a) *tom. 3. Symphorem. Cam. verb. Tutor.*

§. V.

Nullum autem in testamento constituto Tutore tutela Principum pertinet ad proximiores agnatos, quia cessante voluntate hominis incipit voluntas legis, respicitur vero hic potissimum uti in tutela privatorum ad

ad proximitatem gradus, ita, ut vulgatum axioma hic locum habeat: proximior excludit remotiorem, idque summa providentia ita constitutum est. Fatente Imperatore JUSTINIANO *a)* ut, qui sperarent successione, tuerentur bona, ne dilapidarentur.

a) Proœmio *Inst. de legitimis tutoribus.*

§. VI.

Singulare quid est in tutela Principum Imperii albo lapillo notandum, quod non, uti tutores privati, qui jure Romano finita tutela, rationes reddere, vel uti hodie singulis annis rationum redditionem exhibere obstricti sint, & residuum restituere debeant, sed usum fructum habeant de singulis redditibus superfluis & ad sustentandum Pupillum non necessariis, quod sicuti nondum recepto in Germania jure Romano in privatis quoque tutelis obtinuit, ita recepto licet jure Romano in tutelis illustribus viridi adhuc frequentatur observantia, & illi qui tutoris nomine Provincias Germaniæ administrant, rationum redditioni non obnoxii sunt, conf. Illustris de LYDEWIG *a)*.

a) in *Dissertatione de tutela fructuaria Germanorum.*

§. VII.

Minor immediatus sub Curatoris Patrocinio manet, donec ad vigesimum quintum annum compleverit pervenerit *a)* & quamvis in A. B. aliud constitutum de filiis Electorum, quippe qui anno ætatis 18. majores fiunt, hoc tamen, tanquam jus exorbitans, ad alios casus extendi non debet RÜMELIN *a)* nisi una vel altera Familia illustri privilegium gentilitium obtinnerit ab Imperatore, quo decimo octavo ætatis anno minori primo-

primogenito, regimen ducatus aut Comitatus concedatur. Quale privilegium Duces Brunsvicenses, Lüneburgenses, Pomerani, ac Principes Anhaltini habere dicuntur, LIMNAEVS *b)* vel etiam Princeps minor ab Imperatore veniam ætatis impetraverit, LIMNAEVS *c)*.

a) ad A. B. 1. Diss. 7. concl. 10.

b) in iure publico lib. 3. cap. 7. num. 46.

c) in iure publico lib. 2. cap. 9. num. 14.

SECTIO II.

DE TUTELA MATERNA PRINC. IMP.

§. I.

Romanis persuasum fuit, tutelæ gestionem virile munus esse, ultraqua sexum femineæ infirmitatis, excepto casu ubi beneficii loco Princeps quandoque matri tutelam commisit *a)* cum constet, ipsas feminas sub perpetua fuisse tutela, vid. otto JCrus celeb. *b)* vulgare vero cum sit, apud Germanos matri, patre etiam vivente potestatem in liberos esse, horumque si minores moriantur, hereditatis portionem eidem obvenire, nil dubii est, quin patre mortuo, mater liberorum tutelam gerere queat, ut enim affectus matris in natos tenerimus, & sincera plane pietas est, ita nihil metuendum, ut tutelam administrando, in eorum fraudem inconsiderate procedat, maxime si semel a magistratu sit confirmata quare & jure Romano novissimo JUSTINIANVS Imperator amoris naturalis probe conscius, matri & aviæ volenti sub certis conditionibus permisit tutelam liberorum *c)*. Nec differentia hic inter matres

tres Illustres & alias minoris dignitatis fingenda. Quod ipsum etiam Serenissimus Princeps Anhaltinus EMANVEL LEBRECHT in tabulis testamenti sub dato Cöthen den 2. Dec. 1702. apud LÜNIGIVM d) exemplo conjugis suæ agnovit, inquiens: Weilen auch unsere Prinzen und Prinzessinen, amnoch in ihren ersten Jahren begriffen, und wir nicht wissen, ob der grose Gott das zeitliche Leben uns so lange fristen möge, daß wir sie selbst bis zu ihrer majorennität erziehen können, und wir hiebey billig erwegen die ungemeyne Liebe und Treue, welche unsere von Herzen geliebte Gemahlin, die Durchlauchtigste Fürstin und Frau Gisela Agnesa, Fürstin zu Anhalt uns und unsern Fürstlichen Kindern bis anhero erwiesen, und daher niemand sicherer und besser als ihr dererselben Auferziehung anvertrauen können; So haben wir aus wohlbedachten Muth und guten Rath, hiermit wohlgedachte unsere Frau Gemahlin zur einzigen Vormünderin unserer nachgelassenen Fürstlichen Pupillen und Minorennium dergestalt constituiert und geordnet, das selbige nicht nur die Auferziehung derselben über sich nehmen und führen, sondern auch hierbey die vöilige Administration, was den statum publicum Regiminis unserer Fürstl. Landes-Portion anlanget, gleichmäsig allein haben und exerciren sol. Idem disponunt veteres leges Wisigothorum e) & Speculum Saxonicum. f)

a) arg. l. 1. C. de legit. tutel. lib.

b) in Dissert. de perpetua seminarum tutela.

c) Nov. 94. cap. 2.

d) parte spec. des Reichs-Archivs contin. 2. sect. 4. num 13.)

e) lib. 4. Tit. 2.

f) lib. 1. Art. 11.

§. II.

Difficilior vero & magis ardua quæstio est, utrum mater tutelam liberorum prætereendere valeat, etiam si a marito ab ea fuerit exclusa? in utramque partem tam negativam quam affirmativam proferuntur argumenta, affirmantium argumenta sunt 1) matri & avia a nemine auferri posse, quod legis beneficio ipsis concessum a) 2) nudam patris voluntatem matri neutiquam præjudicio esse b) 3) obviare leges c) vetantes dari tutorem contra parentum voluntatem. Negantium vero argumenta huc potissimum redeunt 1) quod leges patri facultatem pro lubitu nominandi liberis tutorem in testamento in præjudicium etiam matris aperte largiantur d) 2) patris voluntatem matri omnino præjudicio esse posse, quoties legibus, uti in casu subtrahato, corroboratur 3) allegatas leges alium plane supponere casum. Nobis vero si ex vero loqui & dicere, quod res est debemus, arridet sententia BACHOVII e) putantis, matrem a patre exclusam tunc demum non admittendam, quando iusta ex causa noscitur exclusa, v. g. quod pater sciverit, matrem dubio procul liberorum bona decocturam, vel in præjudicium filiorum minus æquam se præstituram, vel quod minus honestam vitam ducat, liberosve odio prosequatur, cessante vero ejusmodi causa, pater neutiquam matrem vel aviam poterit a tutela excludere, nec ejusmodi causæ in matre præsumuntur, ob pietatis & charitatis favorem, quo mater liberis naturaliter addicta, hinc ab allegante probandæ sunt, BRUNNEMANN f) omnis enim præsumtio est delictorum exclusiva, ac aliquid famam sigillans

gillans delicta continent, maximumque inferunt præjudicium.

- a) l. ii. de Regulis juris.
- b) arg. Nov. 118. cap. 5.
- c) l. un. c. si contra matris voluntatem.
- d) arg. Auth. matri C. quand. mul. tut. offic. fung. pot.
- e) ad Treutlerum vol. 2. disp. 8. tbes. 3.
- f) ad Auth. matri C. quand. mul. tut. offic. fung. pot.

§. III.

Multa quoque profant exempla matrum Illustrium integra regna administrantium, cujus rei exempla sat multa adduxit PFEFFINGERVS a) ex quo certo colligimus, quod eo magis minores Imperii Principatus regnare valeant, ita ut pariter quoad hunc passum exemplis non careamus in Imperio, ex quo prono fluit alveo nihil obstare, quo minus mater Illustris tutorio nomine ejusmodi provincias administrare queat. Matres vero tutelam Illustrium suscepturæ, secundis nuptiis renuntiare tenentur, ob rationes, quas CONSTANTINVS Imperator in Rescripto ad populum Anno 326. suppeditavit b). *Lex inquit non solum contra tutores, sed etiam contra feminas immoderatas atque intemperantes prospexit minoribus, quæ plerumque novis maritis non solum res filiorum, sed etiam vitam addicunt.* Ab initio hæc renunciatio jurato fieri debuit c) postea vero id correctum, & sufficiens judicatum fuit, si simplex intercedat renunciatio absque juramento, si mater ad secunda vota nihilominus transeat, ea repente a tutela expellitur d). Nec discrimen hic inter feminas illustres, aliasve inferioris notæ constitutum est, uti documento sunt preces Comitissæ cujusdam, tutelam filii in Camera petentis, apud GYLMAN-

NVM e). Pariter hoc evincit Tutorium FERDINANDI III. Imperatoris de anno 1639. 10. Oct. Ducissæ Megapolitanæ & Principi Anhaltino concessum f) ut & confirmatio Cameralis tutelæ MARIAE ELEONORAE a LVDOVICO PHILIPPO Comite Palatino ad Rhenum Simmerensi, a Marito, constitutæ liberorum Tutricis de anno 1655. 30. Oct. apud ALEXANDRVM g) nec non juramentum GEORGH FABRICII ex mandato & nomine MAGDALENÆ SYBILLÆ, WILHELMI LVDOVICI, Ducis Württembergici, viduæ, qua Tutricis in aula cæsarea præstitum, apud eundem ALEXANDRVM b) ex quo simul apparet 1) nec Tutrices Illustres, postquam voluntatem suam suscipiendæ tutelæ, coram competente iudice semel declaraverint, immunes esse a juramento in suscipiendis tutelis regulariter præstando. 2) Eas non minus ac tutrices alias, sub hypotheca generali omnium bonorum, promittere teneri, se tutelam fideliter, & juxta præscriptas leges, conventionesque gesturas, 3) juramentum hoc etiam permandatarium præstari posse, 4) illud non esse confundendum cum juramento, quod olim in renuntiatione secundarum nuptiarum & Scti Vellejani præstandum erat, cum hodie non, nisi in administrationem ipsius tutelæ dirigatur. Pariter quoque matres Illustres ad instar privatarum tutricum Senatusconsulto Vellejano renuntiare oportet 1) ne 1) in tutelæ iudicium vocatæ, beneficio ejus se tueri satagant, nec 2) privilegiis reliquis ex eodem Senatusconsulto vel aliunde sexui muliebri competentibus, munitæ in damnum pupillorum aliquid moliantur.

a) ad Vitriarium lib. III. tit. 20. §. 20.

b)

- b) l. 22. C. de Administratione Tutorum.
 c) l. 2. C. quando mulier tutela officio fungi potest,
 d) Auth. Sacramentum C. quando mul. tut. offic.
 e) Tom. 1. Symphor. Cam. part. 2. tit. 1.
 f) in Abdruck der Kayserl. Resol. in Sachen g. Mecklenburg.
 g) de Tutela femin. Illustr. p. 77.
 h) loco citato p. 81.
 i) Nov. 94. cap. 2.

§. IV.

Obstare quidem videntur opinioni nostræ, matrem ad Tutelam filiorum Illustrium admittenti, quod 1) ex supra adductis in tutela legitima ad successionem respiciendum sit, jam vero feminae a successione Principatum, Ducatum & Comitatum regulariter excludantur 2) tutelam esse munus publicum, feminae vero ab omnibus munibus publicis & per consequens etiam a tutela excludi a) 3) pudicitiae mulieris sexus haut congruere, quod civilibus negotiis se immisceant b) 4) animi constantiam, rerum peritiam, maturamque deliberationem, quæ in bono tutore requiruntur, feminis non inesse, utpote quarum consilia sæpe adversus propria ipsarum commoda laborare, inveniuntur c) 5) jure Saxonico ipsasmet feminas fuisse curatoribus. 6) Illustribus feminis specialiter refragari, quod in feudis non succedant, nec ordinaria servitia, ad quæ vasalli adiguntur, præstare queant, e contra illas in præjudicium Domini directi Agnatorum, imo ipsius pupilli ob imbecillitatem naturalem facile quid committere posse, si tutelæ officio fungerentur, verum enim vero hæc argumenta non sunt ita comparata ut ea quæ supra docuimus, evertant 1)

B 3

enim

enim mater & avia cum mulieribus quibuslibet perperam confunduntur ob claram rationis diversitatem in legibus extantem d) 2) matri & aviaē tutela defertur, non tam jure successiois, quam primario pietatis intuitu, singularisque plane earum affectus erga liberos, omnes subtilitates juris respicientis, vid. CARPZOVIVS 3) e) si muliebris infirmitatis titulus non repugnet, quominus ad gubernationem integræ reipublicæ, Principes hujus sexus admittantur, eo magis ad simplicis tutelæ gestionem tuto admitti possunt 4) tot exempla Illustrium feminarum in annalibus extant, quæ tam animi constantia quam rerum peritia ac judicio innumeris viris palmam præripuerunt 5) jus Saxonicum peculiare universo illustrium feminarum ordini parum vel nihil detrimenti affert, præsertim cum 6) nondum probatum fatis sit, hoc jus etiam quod ad feminas illustres attinet, tutelæ femineæ contrariari. Quod vero ad objectiones Illustribus in specie factas attinet, infirmum admodum est argumentum a jure succedendi ad tutelæ administrationem, uti enim falsa est propositio: Tutelam ibi non esse posse, ubi non est successio, ita etiam illa thesifalitate laborat: Tutelam semper ibi esse, ubi hæreditas est. Quod vero ad servitia attinet, conclamatum est, hodie illa non amplius in propria persona præstari, sed certam quantitatem pecuniæ & copiarum esse præstandam, quæ omnia a Matre etiam expediri & sub ejus Directione fieri possunt, nec ullum inde periculum metuendum, cum Matres sint instructæ Consiliariis, Agentis aliisque viris gravibus.

- a) arg. princ. *J. de Excusat. Tutor.*
- b) arg. l. 1. ff. *de postulando.*
- c) *Nov. 94. cap. 1. & Nov. 118. cap. 5.*
- d) *parte 2. const. 11. definit. 11.*

SECTIO III.
DE TUTELA ELECTORVM.

§. I.

Variis hinc inde disceptatur argumentis, utrum etiam tutela testamentaria locum habeat in Electoribus, ita ut parens primogenito Principi minorenni in Electoratu successuro per testamentum de tutore prospicere possit? in utramque partem hic dantur Doctorum sententiæ, & hæc controversia porissimum agitata fuit ab obitu FRIDERICI IV. Electoris Palatini 1610. d. 9. Sept. denati, inter JOHANNEM II. Comitem Palatinum Rheni Bipontinum a defuncto in Testamento liberis datum tutorem, atque PHILIPPVM LVDVICVM Comitem Palatinum Rheni-Neoburgicum eandem tutelam ad se, tamquam proximiozem Agnatum adeoque ab ipsa lege Aurea Bulla scilicet constitutum Tutorem pertinere, afferentem a) peculiari scripto hæc controversia in utramque partem fuit disceptata, b) hinc argumenta 1) affirmantium posse tutelam testamentariam hic locum habere, in medium proferemus, 2) negantium quoque fundamenta subincudem revocabimus, sententiamque nostram addemus, Primo igitur affirmantes dicunt, quod Testatoris dispositio Tutorem legitimum excludat c) 2) Pater liberis melius prospicere præsumatur lege 3) Pater melius idoneum Tutorem ab

ab inidoneo fecernere queat 4) quilibet optimus rei suæ moderator & arbiter esse credatur. d) 5) CAROLVS IV. Imperator per omnia fere Aureæ Bullæ capita, prærogativas & jura Electorum extollens, re vera conditionem Illorum deteriore reddidisset, si Illis non liceret id, quod omnibus Imperii Civibus permissum, dare scilicet liberis Tutorem 6) nullibi legatur, laudatum Imperatorem Testamentarios Tutores ab administratione Provinciæ Electoralis exclusisset, 7) multo minus exemplum sententiæ contrariæ, quæ in foro contradictorio obtinuerit, reperiat 8) publice innotescat, LVDOVICVM III. Electorem Palatinum 1436 defunctum, præteritis in testamento fratribus natu majoribus JOHANNI & STEPHANO, fratrem juniorem OTTONEM liberis Tutorem constituisse, hunc etiam usque ad annum 1442 tutelam administrasse, imo anno 1439 tutorio nomine ALBERTI II. Imperatoris electioni interfuisse 9) similiter LVDOVICVS IV. Elector ipse, priusquam 1449 naturæ debitum reddiderit PHILIPPO unico filio HENRICVM Archi-Episcopum Moguntinum & VLICVM Comitem Wurtembergicum Tutores dederit, 10) LVDOVICVS VI. Elector Palatinus itidem in testamento 1583 condito tutelam filii FRIDERICI IV. non a solo fratre JOHANNE CASIMIRO administrari volens, contutores tres nominaverit, scilicet GEORGIUM FRIDERICVM Marchionem Brandenburgicum, LVDOVICVM Lândgraviũ Hasso-Darmstadtensem & LVDOVICVM Ducem Wurtembergicum. 11) CHRISTIANVS I. Elector Saxonie in testamenti tabulis 1591 d. 30. Aug. conditis, legitimo tunc liberorum suorum

orum Tutori FRIDERICO WILHELMO Duci Saxoniae Altenburgensi JOHANNEM GEORGIVM Electorem Brandenburgicum Contutorem associaverit. 12) RVDOLPHVS Imperator ipse 1611 designatum a FRIDERICO IV. Electore Palatino filiorum Tutorem JOHANNEM Bipontinum agnoverit, teste declaratione apud CONRINGIVM ad LAMPADIVM e) addatur PFEFFINGER ad VITRIARIVM. f)

- a) 1610 prodit: Kurzer und wohlgegründeter Bericht, daß die Vormundschaft und Administration der Churpfalz einig und allein dem Durchlauchtigsten Herzog, Fürsten und Herrn, Herrn Philipp Ludwigen, als dem ältesten und nächsten Agnaten zuständig, und durch keinerley testamentliche oder andere Ordnung benommen werden kan. *Econtra* 1611 prodit: Beständige Absehnung des Heidelbergischen Berichts in Sachen Friederichs unzulässiger Vormundschaft.
- b) *vid. etiam Manquar. de legitima tutela curiaque Electorali Palatina Heidelbergae* 1611.
- c) *arg. l. 11. ff. de testamentaria tutela.*
- d) *l. 21. C. Mandati vel contra*
- e) *parte 3. cap. 4. §. 25.*
- f) *lib. 3. tit. 11. §. 4.*

§. II.

Fundamenta vero illorum qui contrarium asserunt, huc redeunt 1) se fundant in sanctione pragmatica nimirum Aurea Bulla a) in verbis: *Si principem Electorem, seu Ejus Primogenitum aut Filium Seniozem, Laicum, mori, Et haeredes masculos legitimos laicos, defunctum aetatis patientes, relinquere, contigerit, tum frater Senior ejusdem Primogenitis Tutor Eorum Et Administrator existat, donec Senior ex eisdem legitimam aetatem attigerit.*

C

gerit.

gerit. 2) Afferunt, per constitutionem hanc, certam Tutelæ Electorali præscriptam formam esse, quæ per contrariam Testatoris dispositionem, mutari nequeat, cum forma det esse rei, & ex forma rem cognoscamus, quod sit id, quod est, proinde dispositio hominis hac in parte neutiquam contraria esse debeat, dispositioni legis, quod vero fieret, si integrum esset Electori, alium dare liberis Tutorem, quam a lege nominatum 3) conditionem sub qua Aurea Bulla heredem Electoralem minorennem Parenti succedere velit, a nullo Testatore privata autoritate tolli posse. 4) Interesse Familiæ non pati, cuilibet ansam dari arcana domus scrutandi 5) quoniam sicut successio Electoratus ex lege fiat, consequenter in arbitrio & dispositione Testatoris plane non sit positum, num Primogenito an secundo vel tertio genito Electoratum relinquere velit, ita etiam nec Tutela Electoralis proximo Agnato publica lege asserta, Ei per testamentum privatum auferri queat, cum non solum totius Collegii Electoralis, sed & rei publicæ totius intersit, quis vocem, potestatem, reliquaque Electoribus competentia jura, ad majorennitatem usque Electoris exerceat? quibus omnibus in favorem eorum, qui post pupillos, proxima succedendi spe fruuntur, definitis, cur pro lubitu ab Electoribus per ultimam Eorum voluntatem, mutari posse credantur? Hæc argumenta, cum maximi sint ponderis, nulli dubitamus, quin iis album adjiciamus calculum, & sententiam illorum nostram faciamus, qui statuunt, tutelam Principis Electoralis proximo Agnato non eripi posse.

a) cap. 7. §. 4.

§. III.

S. III.

Argumenta vero obstantia facile possunt dilui, si modo ad hæc attendamus 1) non esse quæstionem, quid nonnunquam factum sit, sed quid jure fieri debuisset 2) Auream Bullam folius Agnati proximi mentionem facere, ex quo infertur, nemini permissum esse, alium ei adjungere, multo minus alium in locum Ipsius substituere 3) Dispositione Electoris Palatini, LYDOVICI MITIS PHILIPPO filio Electorem Moguntinum, & VLICVM Comitem Württembergicum 1449 Tutores dantis, non obstante, Fratrem Ipsius FRIDERICVM VICTORIOSVM exclusis Tutoribus Testamentariis, Tutelam Electoralem solum administrasse, comperum habemus, STRVVIVS a) 4) JOHANNES CASIMIRVS Comes Palatinus Rheni Lauterenfis ab obitu statim Fratris LYDOVICI Electoris Anno 1583 tredecim rationibus, jus tutelæ nepotis sibi soli ex Aurea Bulla competere, publice demonstrari curavit, Eumque etiam solum tanquam legitimum Imperator confirmavit, nec simul contutores, utur Testator forte propterea Illos nominaverit, admisit, ne tam facile Provincia ad invariata Confessionis Augustanæ dogmata reducta, sub præfato Tutore ad Calvinisimum relaberetur, vid. GIOVANNI b) 5) FRIDERICVS WILHELMVS Dux Saxo-Altenburgensis in Contutela Electoris Brandenburgici, Pupillorum Electoralium Avi materni, sponte consentiit, negotio Dresdæ d. 12. Nov. 1591 confecto, vid. ALEXANDER c)

a) *In jure Publico* Diss. 16. §. 28.

b) *in Germania Principe* lib. 5. cap. 1. §. 28.

c) *de tutela materna* pag. 63.

§. IV.

Quando vero casus existat: Proximiorum Agnatum ex lege Imperii esse Tutorem Primogeniti quoad Electoratum, Ejus fratribus vero quoad provincias alias ad Electoratum non spectantes, datos esse per Testamentum patris Tutores alios, & Primogenitum mori, antequam ad ætatem legitimam pervenerit, quæritur, num Tutor legitimus qui hætenus administrationem Electoratus gessit, etiam Tutor maneat Secundo-geniti, tanquam futuri Electoris, an vero Tutor testamentarius Tutelam continuet? ab utraque parte stant rationes, pro Testamentario Tutore facit 1) quod tutela morte pupillorum vel tutorum finiatur a) quod habenti tutorem alius tutor dari non possit b) 3) quod licet ob augmentum facultatum, priori tutori alius adjungi queat; prior tamen propterea ab administratione non liberetur sed illam continuet c) 4) quod inconveniens futurum sit, alium habere tutorem respectu Electoratus, & alium respectu Provinciarum ad Electoratum non pertinentium, RÜMELINVS d) Pro tutore vero legitimo hæc militans argumenta, quia 1) pater in præjudicium legis publicæ, nihil statuere potest, nec 2) præsumendum, eum voluisse post fata Primogeniti, alium ejus Fratri, ætate proximo, Tutorem esse, quam legitimum. 3) Testamentarius Tutor hoc casu aliter considerari nequit, quam tutor ad certum tempus constitutus, quod hic venisse, censendum, ex quo legitimam administrare tutelam leges jubent 4) oppositæ leges loquuntur saltim simpliciter de tutoribus, nec ad certum tempus datis, quod illis non abrogatis alii super addi nequeant, nisi quoad facult-

facultatum incrementa, quam exceptionem Aurea Bulla ignorat, vid. PFEFFINGER ad VITRIARIUM *e)* posteriora igitur argumenta prioribus longe esse graviora, illaque post se multo relinquere intervallo, quis non animadvertit? hinc etiam non possumus non, quin illis album adjiciamus calculum.

- a) §. 3. *Inst. quib. mod. tut. fin.*
- b) §. 5. *Inst. de Curatoribus.*
- c) *ang. l. 9. ff. de admin. & penic. tut.*
- d) *ad A. B. parte 1. Diff. 7. §. 4.*
- e) *lib. 3. Tit. 11. §. 4. pag. 781.*

§. V.

Vehementer quoque disputatur, an, quia in Aurea Bulla dicitur, quod Senior Frater Primogeniti impuberis Tutor esse, debeat, Elector in testamento tutorem dare possit, nec ne? de quo casu in Aurea Bulla nihil dispositum invenitur, quare pariter ad analogiam juris & aequitatem recurrendum erit, & omnino dicendum, benigniorem esse sententiam illorum, qui cum altum fit hic in Aurea Bulla silentium illam tamen eo ipso non prohiberi, asserunt 1) quia omnia jura quibus utimur tam divina quam humana. parentibus permittunt, ut cum mortui amplius liberos juvare non possint, iis saltem superstitibus ac morientes consulant ac prospiciant, id quod vel maxime fit tutoris datione, & hinc est, quod omnibus reliquis tutoribus tutor testamentarius a patre datus præferatur, quod talis tutor satis dare non cogatur, optime enim a patre liberis semper prospectum esse præsumitur, & fides & diligentia illorum ab ipso parente approbata esse videretur *a)* 2) quia alias Electores essent deterioris conditionis, quam alii status Imperii & ipsi privati, quare assensum nostrum §. 1.

C 3

hujus

hujus capituli est solummodo restringendum ad negotia electoralia, in quibus nulla dispositione paterna Agnato proximo administratio eripi potest, unicus enim finis Aureæ Bullæ eo solum tendit, ne controversiæ ac lites in electionibus, comitiis aliisque Imperii negotiis oriantur, quando facultas testamento constituendi Tutorem quoad hæc etiam negotia Parenti esset integra, & exteri imperioque damnosi admitterentur, ipsa etiam Aurea Bulla *b* juris & potestatis eligendi solummodo facit mentionem, quare etiam vocabulum *administrator* ex antecedentibus & consequentibus explicandum erit, ex quo clarum fit, educationem aliaque negotia Electorum non concennentia testamentario Tutori committi posse, uti hoc multis exemplis evictum dedit perillustri Cancellarius de *LYDWIG c*) præsertim cum ante Auream Bullam conditam mater minorennis Electoris etiam in ipsis negotiis Electorum & Regimen concernentibus prælata fuerit probante perillustri de *LVDEWIG. d*) Quid ergo obstabit, quo minus mater Electoralis ita etiam Agnato seniori adjungi possit, ut hic quidem negotia Electoralia solus expediat, cetera vero unacum matre tutrice communi nomine peragat, uti de domo electorali Bavarica ejusmodi exemplum refert *STRYCKIVS e*) quoad alias provincias extra Electoratum testamentariæ tutelæ igitur absque omni controversia locus erit, cum hic nulla adfit prohibitio, idem etiam erit dicendum de tutela Filiorum electoraliū ultra genitorum, & de tutela Filiarum electoraliū.

a) *pr. l. de satisdat. tut.* b) *in §. 4. Tit. 7.* c) *in commentario ad A. B. tit. 7. lit. b. quæst. 4. p. m. 732.* d) *loc. quæst. 2.* e) *in usu moderno ff. de legit. tut. §. 25.*

§. VI.

Tutorem sive testamento datum sive legitimum eo usque

usque manere debere donec Elector attigit majorennitatem res ipsa loquitur, fiunt autem ex dispositione Aureæ Bullæ a) Electores majorennis adepti anno 18. ubi quaritur, si annum decimum octavum nondum omnino compleverit & Pater vel moriatur, vel Tutor testamento datus vel legitimus definat esse Tutor, an Curator admittendus sit, usque ad annum decimum octavum compleverit, ita, ut ne unicus quidem dies, imo nec hora superesse debeat, ad exemplum alterius minoris, qui non dicitur major, usque dum ultimum diem anni 25 complevit? Regulariter decem & octo annos completos requiri, priusquam Elector officio suo fungi & administrationem rerum suarum gerere queat, nullum est dubium, idque jure servari, si Electoribus semel sint dati Tutores sive legitimi sive testamentarii, probatione nulla indiget. Quid autem obtineat, si vel Pater vel Tutor moriantur, aliove modo, veluti captivitate, sanæ mentis jactura, perpetuo morborum cruciatu impediti, clavum Regiminis amplius tenere nequeant, paulo priusquam Elector legitimam ætatem 18 scilicet annorum attingat; est proprie id de quo hic quaritur, an nimirum casu priori, nihilominus Electori constituendus sit Tutor, juxta dispositionem Aureæ Bullæ, & posteriori novus sit substituendus Curator, an non? & hanc questionem nulla lege decisam esse, quilibet largietur. Existente igitur casu posteriori, mortuo scilicet anno 1592. 6. Jan. JOHANNE CASIMIRO patruo simul & Tutore FRIEDERICI IV. Electoris Palatini anno 1574. 5. Martii nati, existimabat RICHARDVS JOHANNIS CASIMIRI Patruus Simmerensis Principatus Dominus, Administrationem Electoratus Provinciarumque independentium omnium ad se spectare, eo quod Ipsius Pronepos

nepos ex fratre, laudatus Elector FRIDERICVS IV. annum ætatis decimum octavum completum, deficientibus adhuc 59 diebus, nondum transegisset. Præcipuum Ejus fundamentum fuit Aurea Bulla, octodecim annos in Electoribus requirens, Elector vero causam suam tuitus est inde, quod modicum tempus Prætor non curet, & confestim futurum pro facto, cingendum pro cincto haberi. Faciunt huc scripta ab utraque parte publicata a). Intuitu quoque harum aliarumque rationum ab Imperatore RVDOLPHO Electorem non solum de Electoratu, sed simul etiam de omnibus reliquis ad Ipsum spectantibus Provinciis investitum fuisse, conclamatum est, notatque THVLEMARIUS b) FRIDERICVM IV. Electorem testamento postea constituisse: atas legitima in successore octodecim annorum esto, sic tamen ut exemplo ipsiusmet Electoris decimum octavum annum attingisse sufficiat, quamvis Aurea Bulla eundem completum exigat, ne forte ob paucorum mensium defectum nunc novo Tutori & Administratori, & mox ipsi rursus successori legitimo, homagium præstare subditos, & tot fieri in gubernatione mutationes, necesse sit. vid. STRVVIVS c) nec non PFEFFINGER ad VITRIARIVM d) unacum LIMNAEO e).

a) v. g. Chur-Pfalschische Ableinung, & in contrarium, gründlicher Gegenbericht Pfalschraf Reichards, Ejusdemque Wiederlegung, præsertim kurze Verzeichnis desjenigen so sich zwischen Herrn Reichardten &c. und Friedrich dem vierten, Chur-Fürsten den 18 Jan. 1592. und die nachfolgende Tage, wegen der Tutel und resp. Curatel, und Administration verlaufen hat. b) de octoviratu cap. 27. §. 11. c) in Syntagmate juris Publici Diss. 16. §. 30. d) Lib. 3. Tit. 11. §. 6. not. a. e) ad A. B. cap. 7. §. 2.

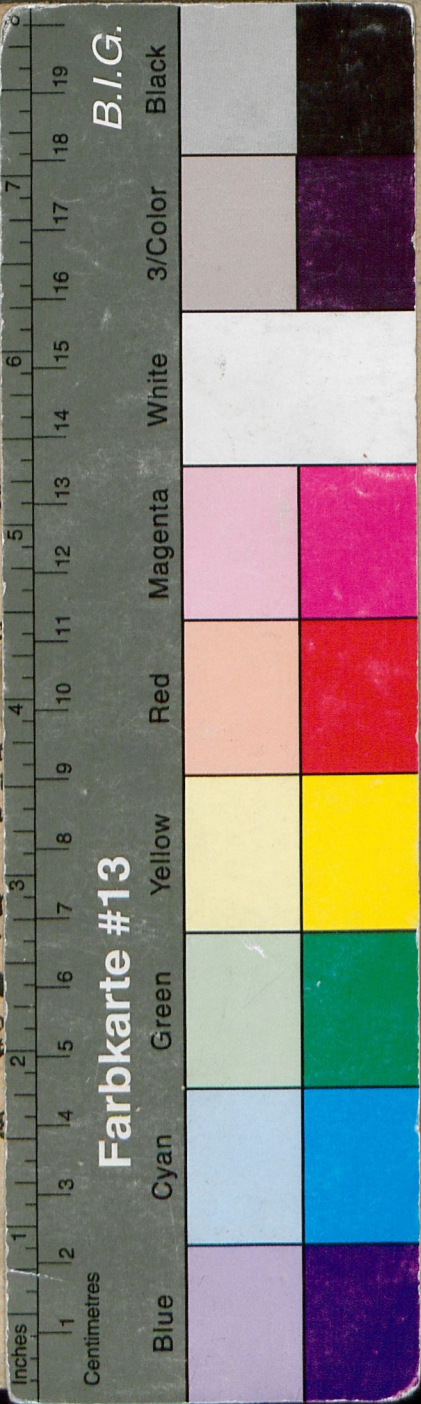
Sufficiant hæc de illustri hoc juris argumento, primarum linearum loco delineasse, illudque primis, ut ajunt, labris degustasse, ampliore deductione ad aliud tempus dilata, nihil magis in votis habentes, quam ut sceleron & conspectus amplioris doctrinæ, temporis penuria interclusæ, æqui bonique consulatur.

ULB Halle
005 355 710

3

DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA

DE

T V T E L A
S. R. I. P R I N C I P V M

QVAM

IN ELECTORALI ACADEMIA ERFORDIENSI
ANNVENTE ILLVSTRI FACVLTATE IURIDICA
SVB MODERAMINE

DN. RVDOLPHI CHRISTOPH.
HENNE ICTI,

ORDINIS ICTORVM ET IVDICII PROVIN. ASSESS. NEC NON IVRIS
PVBLICI P. P. O.

FAVTOVIS AD CINERES VSQVE COLENDI

PRO GRADV DOCTORIS

ET.

SVMNIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
CONSEQVENDIS

DIE IX NOVEMBR. M DCC LVI.

IN AVDITORIO IURIDICO COLLEGH MAIORIS HORIS
CONSVETIS

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINIS SVBMITTIT

NICOLAVS FRIDERICVS LENTIN

ERFORD

HOSP. MAI. ADMINISTR.

ERFORDIAE, Litteris HERINGIANIS, ACAD. TYPOGR.